

Wel oppassen dat je niet verzengt ...

Met vuur spelen

Groots werk kan niet zonder vuur

Door: Jeroen den Uyl

06-04-2023

Cultuur

Met vuur kom je verder. Vuur is passie. Hoe gebruik jij de passie en het vuur in jouw werk? Het vuur dat je voortstuwt tot prachtige projecten en relevante sociale investeringen en maatschappelijke impact?

Als je werkelijk je passie leeft, dan speel je met vuur. Als je doet waar je helemaal voor gemaakt bent, wat jouw roeping is, waarvoor je hier op aarde bent, dan sta je in je vuur. Je brandt van verlangen, daadkracht en enthousiasme. Je bent aanstekelijk voor anderen, je vuurt hen aan en zij vuren jou aan. Je bent op je bestemming aangekomen, lijkt het wel. Wat een heerlijk gevoel is dat. Zeker als je het vergelijkt met de situatie dat die passie nog niet zo helder voelde en er wellicht ook geen werk van kon maken. Maar als je echt werkelijk doet wat je wilt, wat je passie is, dan doemt een gevaar op: te veel passie, te veel vuur. Dat is gevaarlijk.

Verzengend vuur

Ken je Jan Schaefer nog? Hij was wethouder en staatssecretaris in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw. 'In geouwehoer kun je niet wonen', is zijn bekende spreuk. Hij was een echte draufgänger. Een terriër die niet losliet, vol vuur gedreven.

Ik werkte met hem samen en kan uit eigen ervaring over hem getuigen. Je kon eenvoudigweg niet om hem heen. Maar zijn manier van sturen had ook iets obsessiefs. Sterker nog, die manier van werken (en leven, want dat was voor hem eender), werd hem fataal. Het was zijn harde werken gecombineerd met een ongezonde manier van leven. Jan zei het zelf, voor hij op zijn 54ste jaar overleed: 'De kaars moet bij mij aan twee kanten branden'.

Dat was Jan, een schoolvoorbeeld van een man die deed wat hij het liefste wilde, doorbraken maken, mensen raken, geïnspireerd raken door gewone mensen en zich voor hen uit de naad werken. En dat deed ik als zijn ambtenaar ook, voor hem en zijn vurige doelen! Mooi dat vuur, maar wel oppassen dat het je niet verzencht.

Ik waak dus voor teveel vuur. Want vuur kan vernietigen. Hoe trotseer je dan je vuur? En hoe zorg je dat jouw vuur geen brand uitslaande veroorzaakt? Dat kan met behulp van afstandelijke betrokkenheid

Afstandelijke betrokkenheid

Jagdish Parikh beschrijft in *Managing your self: managing by detached involvement* een eenvoudig kader hoe je jezelf kan leiden door afstandelijk betrokken te zijn. Hij schetst vier stappen.

Stap 1: Ken uzelve

Parikh begint de eerste stap met een aloude opdracht 'kent u zelve'. Wie kent zich zelf? Deze opdracht is nog niet zo eenvoudig. Dus prijs je rijk als je zelfkennis aanboort in jezelf. Jezelf steeds weer opnieuw onderzoeken leidt tot meer zelfkennis. Hoe meer je weet wat je past en wat je fijn vindt. En wat jou juist niet past.

Stap 2: In je sas

De tweede stap van Parikh is 'luister en handel er naar'. Je weet beter wat je past en wat je fijn vindt. Handel er dan naar en doe meer dingen die daar bij passen en laat andere zaken weg. Een geleidelijk proces waarin je proefondervindelijk ervaart wat je wel en niet past. Steeds meer in je sas!

Stap 3: In je vuur

Als je de tweede stap zet, dan kom je na enige tijd vanzelf bij de derde stap: 'sta in je vuur'. Je doet wat je grote passie is, het voelt als jouw opdracht in je leven. Een magisch gevoel, belangrijk, urgent, voluit leven, alsof je het centrum van de wereld bent. Maar ... deze derde stap kan niet te lang duren, want het vuur verzencht je. Dan ga je Jan Schaefer achterna.

Met tranen van 3 naar 4

Het moeilijkste is de overgang van stap drie naar vier. Ik ontwierp ooit een training samen met het toenmalige Ministerie voor Wijken. De training beoogde ambtenaren en bestuurders zo ver te brengen dat zij de burgers wérkelijk aan het stuur zetten. Een gedurfd doel, want ondanks alle pogingen lukte (en lukt) dat de overheid bij herhaling juist niet.

Ik vroeg grote steden en het ministerie om met donaties de training mogelijk te maken. Ik stond midden in mijn passie, want het doel, de burgers aan het stuur, was iets waar ik al lang aan werkte (en werk). De steden erkenden dat een doorbraak nodig was. Met hen zou ik die organiseren!

Donatie *in kind*

En toen gebeurde het. Het ministerie wilde een donatie *in kind* doen: een eigen ambtenaar zou de training begeleiden. Ik moest de begeleidersrol die ik zelf graag wilde doen, aan hem laten. Dat bracht me van mijn stuk. Mijn passie, mijn grote doel in dit mooie project verwezenlijken, en dan geen centrale plek in het programma voor mij...?! Dat was een pittige deceptie; er rolden tranen. Mijn liefste taak, op het moment suprême, moest ik aan een ander geven.

Achteraf kon ik het beter plaatsen. Ik haalde ook veel voldoening in het werk dat ik – niet meer in het vuur staand – met afstandelijke betrokkenheid mocht doen. Ik besepte langzamerhand dat het loslaten van de zo gewenste rol me op een andere plek bracht waar ik mijn doelen juist verder kon brengen. Dat het project verder kan groeien en meer mensen kan inspireren. Loslaten om het te laten groeien. Op afstand betrokken zijn.

Dankzij ervaring ben ik nog steeds gemotiveerd om mensen hun vuur te laten voelen en de hitte en plezier ervan graag laat beleven. Omdat ik weet dat als het te heet wordt, er een prachtig leermoment aan de orde is voor een nieuwe fase met evenveel geluk en wijsheid. Ik wens je veel vuur!

<https://worldbusiness.org/fellows/jagdish-parikh-ph-d/>

Jeroen den Uyl is initiatiefnemer van de maatschappelijke onderneming Schatmakers.